

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
Кама Тамагы муниципаль
районынын
Сөйки
авыл жирлеге
Башкарма комитеты
Кама Тамагы районы,
Сөйки авылы
тел. 8 (843) 77 36-3-38
РТ Камско-Устьинский район с.
Сюкеево ул. Колхозная дом 16а

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
Камско-Устьинский
муниципальный район
Исполнительный комитет
Сюкеевского
сельского поселения
Камско-Устьинский район,
с. Сюкеево
тел. 8 (843) 77 36-3-38
РТ Камско-Устьинский район с. Сю-
кеево ул. Колхозная дом 16а

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
2024 елның 11 ноябрәндәге

КАРАР
№ 7

"2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетика нәтижәләлеген һәм юл иминлеген арттыру" муниципаль программасын раслау турында

6 нчы Федераль закон нигезендә. 10. 2003 ел. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеге Советы карары белән расланган Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Торак фондын, Сөйки авыл жирлеге территориясен тышкы төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләре»,» энергияне сак тоту һәм энергетика Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында ", Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында "Федераль законны,"Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында «08.11.2007 елгы 257-ФЗ номерлы Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәләлеген арттыру чаралары планы Россия Федерациясе актлары», «юл хәрәкәте иминлеге турында» 10.12.1995 № 196-ФЗ Федераль законы белән карар бирәм:

1. «2025-2030 елларга Сөйки авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетика нәтижәләлеген, юл иминлеген арттыру» муниципаль максатчан программасын расларга.

2. Программаны 2025 елдан башлап Татарстан Республикасы Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеге муниципаль бюджетында каралган акчалар чикләрендә финансларга".

3. Әлеге карар халыкка игълан ителергә тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Житәкче

П.В.Сорокин

» 2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл иминлеген арттыру " муниципаль максатчан программасы

«2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл иминлеген арттыру» муниципаль максатчан программасы паспорты

Программа Исеме	"2025-2030 елларга Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә төзекләндерү, энергетика нәтижәлелеген һәм юл иминлеген арттыру" (алга таба текстта-Программа)
Программаны эшләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында " 2003 елның 6 сентябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон; "Энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру хакында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту турында" 23.11.2009 ел, № 261-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру буенча "энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтижәлелеген арттыру турында һәм аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында"Федераль законны гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чаралар планы Россия Федерациясе актлары«»,»юл хәрәкәте иминлеге турында" 10.12.1995 № 196-ФЗ Федераль законы, «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында»2007 елның 8 ноябрдәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон
Программа Җитәкчесе	Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаны төп эшләүче	Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның Максатлары	<p>Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә комплекслы төзекләндерү системасын камилләштерү, тәртипне, архитектура-сәнгати бизәлешне һәм санитария халәтен саклау чараларын гамәлгә ашыру». Поселокта яшәүчеләрнең эшчәнлеге һәм ялы өчен уңайлы шартлар тудыру.</p> <p>Урамнарны яктыртуны төзекләндерү һәм торгызу, яктырту челтәрләрен һәм приборларын модернизацияләү исәбенә урамнарны яктырту приборларының электр энергиясен куллануын киметү;урамнарны яктыртуның сыйфатын яхшырту; мемориалны карап тоту,гражданның яшәү шартларын һәм уңайлылыгын яхшырту; урамнарны яктыртуны норматив һәм югары нәтижәле халәتكә китерү, ышанычлылыкны һәм озак яшәүне арттыру урамнарны яктырту челтәрләре, бистәне тышкы яктан яктыртуның эстетик күренешен булдыру, юл хәрәкәте иминлеге,юл хәрәкәтендә катнашучыларны кисәтү, юл-транспорт имгәнүенә юл куймау;</p> <p>Төзекләндерү объектларын паспортлаштыруны тәэмин итү.</p>
Программаның	территорияләргә карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү;

Бурычлары	<p>территорияләрне төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруга физик һәм юридик затларны жәлеп итү һәм аларның чисталык һәм тәртип саклау өчен җаваплылыгын арттыру;</p> <p>- территорияләрдән файдалануга, аларны саклауга һәм төзекләндерүгә контрольне көчәйтү,</p> <p>авыл җирлеген урам яктыртуның торышын яхшыртырга;</p> <p>челтәрләр эшенең ышанычлылыгын һәм озак вакытлылыгын арттырырга;</p> <p>бюджет чыгымнарын электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә киметергә;</p> <p>гражданның яшәү шартларын яхшыртырга;</p> <p>юл хәрәкәте иминлеген арттырырга</p> <p>юл-транспорт иминлеген арттырырга</p> <p>авыл җирлеге юлларында балаларның имгәнүен кисәтү;</p> <p>автомобиль юлларындагы чокырларны һәм башка җитешсезлекләрне бетерү юлы белән урам-юл челтәрендә хәрәкәт итүнең куркынычсыз шартларын тәмин итү,</p> <p>авыл җирлеген төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү;</p> <p>район территориясендә төзекләндерү объектына тулы паспортлаштыру үткөрү.</p>
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	- 2025-2030 еллар
Программаның төп чаралары исемлеге	<p>Автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын карап тоту. Юлларны, кюветларны, жәяүлеләр юлларын, күперләрне, тротуарларны төзекләндерү.</p> <p>Торак пунктларның урамнарын яктырту;</p> <p>Җирлекнең торак пунктларын яшелләндерү, яшел үсентеләрне карау, агачларны һәм куакларны кисү, агарту, түтәл бакчаларында, чәчәк түтәлләрендә чәчәкләр утырту;</p> <p>Җирләү урыннарын оештыру һәм карап тоту;</p> <p>Рөхсәтсез чүплекләрне бетерү, территорияләрне чүп-чардан, пычрактан җыештыру, торак пункт урамнарын кардан чистарту, чүп-чарны чыгару;</p> <p>Янгың сүндерү сулыкларына керү юлларын төзекләндерергә;</p> <p>Халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерү;</p> <p>Ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү;</p> <p>торак йортларга якин килү һәм керү юлларын яхшырту;</p> <p>Бөек Ватан сугышында катнашучыларга куелган һәйкәлләрне һәмobeliskларны, коймаларны реконструкцияләү һәм ремонтлау, балалар һәм спорт майданчыкларын төзекләндерү;</p> <p>- урамнарны яктырту өчен бизәкләр һәм иллюминацияләр, бәйрәмчә бизәү өчен баннерлар;</p> <p>Су белән тәмин итү;</p> <p>Районның торак пунктларында төзекләндерү объектларын паспортлаштыруны тәмин итү.</p>
Программаның төп чараларын башкаручылар	<p>- Кама Тамагы муниципаль районы Сөйки авыл җирлеге башкарма комитеты";</p> <p>- предприятиеләр һәм оешмалар җитәкчеләре (киләшү буенча);</p>

	- ТИҮ рәисләре (килешү буенча).
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганакалары	программаны гамәлгә ашыруга финанслауның гомуми күләме 17856,38 мең сум тәшкил итә, шул исәптән еллар буенча: 2025 ел-2824,00 мең сум 2026 ел-2855,10 мең сум 2027 ел-2910,70 мең сум 2028 ел-2998,02 мең сум 2029 ел-3087,96 мең сум 2030 ел-3180,60 мең сум Искәрмә: программаны финанслау күләмнәре фараз характерында була һәм, шул елга тиешле дәрәжәдәге бюджетларны формалаштыруны, шулай ук чараларны уртак финанслау өчен республика һәм район бюджетыннан акчалар бүлеп бирүне исәпкә алып, ел саен төзәтелергә тиеш.
Программаның үтәлешен контрольдә тоту һәм идарә итүне оештыру системасы	- программа белән гомуми җитәкчелек итүне һәм аны гамәлгә ашыру барышын контрольдә тотуны программа җитәкчесе башкара. Программа җитәкчесе Ел саен Программаның чираттагы календарь елына беренчел чараларын төгәлләштерә һәм алдагы елга чаралар исемлеген проектлый. Программаны гамәлгә ашыру барышын тикшереп торы Программа чараларын башкаручыларның гамәлләренә ел саен мониторинг ясау системасыннан гыйбарәт.

1. Проблеманың эчтәлегенә һәм аны программалы ысуллар белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Әлеге Программа торак пунктларны төзекләндерү, яшелләндерү, санитария хәлен яхшырту һәм архитектура-сәнгати бизәү буенча чараларны гамәлгә ашыру өчен төп булып тора, хәзерге авыл җирлегенә тормыш белән тәэмин итү системасы халык өчен кирәкле функцияләргә тәэмин итүче үзара бәйлә күп кенә ярдәмче системалардан тора. Шундый ярдәмче системаларның берсе-урамнарны яктырту. Кагыйдә буларак, яшәүчегә аның конкрет яшәү зонасының яшәү һәм куркынычсызлык өчен нормаль шартлар белән тәэмин ителүе мөһим. Энергия чыганакаларына чыгымнарның өзлексез артуы урамнарны яктыртуны реконструкцияләү буенча нәтижәле чаралар үткөрү зарурлыгын арттыра, алар урамнарны яктырту чөптәрен эксплуатацияләгәндә тотылган чыгымнарны сизелерлек киметергә һәм энергияне экономиялә-нәтижәле режимда саклауны тәэмин итәргә мөмкинлек бирә. Энергияне сак тоту җайланмаларын куллану сизелерлек икътисады җайлы китерәчәк.

Урам чөптәре транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Урамнарны яктыртуны торгызу, шәһәрнең төп урамнарында һәм квартал эчендәге территорияләрдә яктырткычларны һәм тышкы яктырту линияләрен алыштыру юл хәрәкәте иминлеген арттырырга мөмкинлек бирәчәк.

Яктырту җиһазларын нәтижәле эксплуатацияләү электр энергиясен экономияләү һәм эксплуатация чыгымнарын киметү исәбенә бюджет чыгымнарын киметергә, чөптәргәнең ышанычлылыгын һәм озак вакытлы эшләвен арттырырга, гражданның яшәү шартларын яхшыртырга мөмкинлек бирәчәк.

Төзекләндерү һәм энергетика нәтижәлеләгән күтәрү проблемаларын хәл итүгә программалы-максатчан якин килү кирәк, чөнки Кама Тамагы муниципаль районының Сөйке авыл җирлеген төзек комплекслы төзекләндерү системасыннан башка поселокта яшәүчеләргә эшчәнлегенә һәм ялы өчен уңайлы шартлар тәэмин итүдә нинди дә булса әһәмиятле нәтижәләргә ирешү мөмкин түгел. Бистәнең тормыш-көнүргешен тәэмин итүче һәм төзекләндерү белән шөгыльләнүче администрация һәм

предприятиеләр, учреждениеләр, ТИҮ рәисләре, халыкның төгәл килешеп эшләве мөһим. Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеген төзекләндерү перспективаларын билгеләү акчаларны төзекләндерүнең аерым элементларын ағымдагы ремонтлауга тотмыйча, куелган бурычларны хәл итүгә туплауга ирешергә мөмкинлек бирерчәк.

Программаны финанс белән тәмин итү Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге бюджеты хисабына гамәлгә ашырыла»

2. Программаның төп максатлары, бурычлары, гамәлгә ашыру сроклары.

Программаның максатлары һәм бурычлары булып:

-Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә тәртип, төзекләндерү, архитектура-сәнгати бизәлеш һәм санитария торышын саклау чараларын гамәлгә ашыру;

- халык өчен уңайлы мохит булдыру;

- ишегалды территорияләрен төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү, торақ йортларга керү юлларын яхшырту;

территорияләргә карап тотуның бердәм тәртибен билгеләү;

- Күмү урыннарын карап тоту;

территорияләргә төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруга физик һәм юридик затларны җәлеп итү һәм аларның чисталык һәм тәртип саклау өчен җаваплылыгын арттыру;

ишегалды, квартал эчендәгә машина юлларын норматив таләпләргә тәмин итәргә мөмкинлек бирә торган дәрәжәгә кадәр торгызу һәм транспорт-эксплуатация торышын күтәрү;

- хужалык, балалар, спорт мәйданчыкларының яңаларын төзү һәм булганнарын кече архитектура формалары белән төзекләндерү.

- урамнарны яктыртуны төзекләндерү һәм торгызу;

- яктырту челтәрләрен һәм приборларын модернизацияләү исәбенә урамнарны яктырту приборларының электр энергиясен куллануын киметү;

- урамнарны яктырту сыйфатын яхшырту;

- гражданның яшәү шартларын һәм уңайлылыгын яхшырту;

- урамнарны яктыртуны норматив һәм югары нәтиҗәле халәткә китерү;

- урам яктырту челтәрләренең ышанычлылыгын һәм ныклыгын арттыру;

- авыл җирлеген тышкы яктан яктыртуның эстетик күренешен булдыру;

- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;

- авыл җирлеген төзекләндерү дәрәжәсен күтәрү;

- бистәнең криминоген хәле кимү.

Юл хәрәкәте иминлеге планында программаны гамәлгә ашыруның нигезе булып юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, авыл җирлеге территориясендә юл-транспорт һәлакәтләрен сизелерлек киметү буенча куелган максатларга ирешүне тәмин итүнең хокукый, оештыру, финанс һәм башка төрләрен булдыру торырга тиеш.

Программаны гамәлгә ашыру сроклары - 2025-2030 еллар.

3. Программа чаралары системасы

Программа-максатчан чараларга түбәндәгеләр керә:

- территорияне чүп-чардан, пычрактан, кардан даими чистартуны, чүп-чарны чыгаруны, яшел үсентеләргә карауны да кертеп, территорияне җыештыру;

- Тышкы төзекләндерү элементларының эчтәлегә;

- каты көнкүреш калдыкларының яңаларын урнаштыру һәм булганнарын ремонтлау;

контейнерлар һәм бункерлар сатып алу;

- Күмү урыннарын төзөклөндөрү турында тоту;
- муниципаль берәмлек территориясен яшеллөндөрү;
- юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү;
- энергетика нәтижәлелеген арттыру;

энергияне саклый торган яктырткычлар куеп, авыл жирлеге урамнарын яктырту жайланмасы.

- автобус маршрутлары булган урамнарны һәм урамнарны дежур яктырту планлаштырыла.

- икенче дәрәжәдәге урамнарны яктырту,
- электр щитларын ремонтларга,
- яктылык терәкләрен алыштырырга һәм ремонтларга,
- күп тарифлы счетчиклар куярга.
- балалар травматизмын кисәтергә.
- жирлекнең юл челтәрендә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерергә.
- программаны финанслау күләмен билгеләү һәм раслау;
- программаны гамәлгә ашыру хисабын, мәгълүмати-аналитик материалларны әзерләү;

- программаның максатын һәм бурычларын хәл итүне яктыртуга, программаны гамәлгә ашыруның барышы турындагы эшне халыкка житкерүне оештыру.

Программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл жирлеге территориясендә халыкның эше һәм ялы өчен уңайлы шартлар тудыру көтелә.

Программаның нәтижәлелеге түбәндәге күрсәткечләр буенча бәяләнә:

- муниципаль берәмлек халкын төзөклөндөрү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жирлек предприятиеләрен һәм оешмаларын төзөклөндөрү эшләренә жәлеп итү проценты;
- жирлекне төзөклөндөрүне тәмин итүче предприятиеләрнең һәм инженерлык челтәрләре хужалары булган предприятиеләрнең үзара хезмәттәшлек дәрәжәсе;
- муниципаль берәмлекнең төзөклөгә дәрәжәсе (авыл жирлегенең камилләштерелгән өслекле автомобиль юллары, тышкы яктырту челтәрләре, яшел үсентеләр, балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары белән тәмин ителеше).

4. Программа чараларын ресурслар белән тәмин итү

Программа чараларын финанслау муниципаль бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла. 2025-2030 елларда планлаштырылган чыгымнарның гомуми суммасы - 17856,38 мең сум.

5. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программа чараларын гамәлгә ашыру программа паспортында күрсәтелгән төп чараларны барлык башкаручылар тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

- керемнәр һәм чыгымнар сметасын төзү;
- югарырак органнар бюджетларыннан акчалар бүлеп бирүне килештерү;
- урамнарны яктырту челтәрләрен карап тоту, ремонтлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча муниципаль заказларны үтәүче оешмаларны билгеләү, контрактлар төзү һәм аларны гамәлгә ашыру өчен конкурслар үткөрү;
- программаны гамәлгә ашыруны тәмин итә торган норматив-хокукый актлар эшләү;

- программаны гамәлгә ашыруда катнашучы оешмалар эшчәнлеген координацияләү;

-Сөйки авыл җирлеге территориясендә 2025-2030 елларга энергияне сак тоту һәм урамнарны яктыртуның энергетик нәтижәләгән арттыру өлкәсендә озак сроклы максатчан программаны гамәлгә ашыруны тикшереп торы.

Әлеге программаны гамәлгә ашыруның төп координаторы-Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге башкарма комитеты"»

6. Программа белән идарә итүне оештыру, аны гамәлгә ашыру барышын тикшереп торы

Программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы үтәү, аны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган финанс чараларыннан рациональ файдалану өчен «башкаручылар» графасында күрсәтелгән оешмалар һәм ведомстволар җаваплы.

7. Программаның көтелгән ахыргы нәтижәләре.

Программа чараларын гамәлгә ашыру балалар һәм спорт мәйданчыкларын төзекләндерергә, рөхсәтсез чүплекләргә бетерергә, Бөек Ватан сугышында катнашучыларга куелган һәйкәл-обелискны яңартырга, Күмү урыннарын яхшыртырга, янғын сүндерү сулыкларына керү юлларын төзекләндерергә мөмкинлек бирергә. Территорияне яшелләндерергә, ел саен агачлар һәм куаклар утыртырга, шулай ук энергияне саклай торган технологияләр керту исәбенә тышкы яктыртуга агымдагы эксплуатация чыгымнарын киметүдән икътисадый файда, социаль файда, имгәнүләргә киметү, Транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте иминлеген арттыру.

Юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар һәм яраланучылар саны юл хәрәкәтендә катнашучыларны хокукый тәрбияләү, юл-транспорт һәлакәтләре куркынычы кимү, юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәләренең авырлыгы кимү, хәрәкәт тизлеген оптимальләштерү, куркыныч янаган урыннарда транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәтен контрольдә тотуны тәмин итү, урам-юл челтәрендә куркынычсыз хәрәкәт шартлары тәмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләр өчен зыяннарның авырлыгы кимү нәтижәсендә килеп чыга.кешеләрнең юл-транспорт һәлакәтләре вакытында ярдәм күрсәтү һәм юл-транспорт һәлакәтен ачыклау вакытын киметү, юл-транспорт һәлакәтен ачыклау системаларын керту юлы белән үлүчеләр санын киметү.

Кама Тамагы муниципаль районының Сөйки авыл җирлеге территориясендә муниципаль берәмлек халкына үзләренең кече ватанына, чисталык һәм тәртип саклауга мөһабәт һәм хөрмәт тәрбияләү.